

Gaudium

Informačný časopis pre nepočujúcich

1/2022

ročník
XXVI.

Začiatky KCNS – rozhovor
Putovné uško
Dar pre Sv. Otca

Gaudium

Informačný časopis
pre nepočujúcich

1/2022

OBSAH

Úvodné slová

Príhovor	2
Nech zatíchnu zbrane.....	3

Zážitky nepočujúcich

Vianočné omše.....	4-5
Putovné uško	6-9

Osobnosti

Dar pre Sv. otca od Matúša Baňasa	10-11
Začiatky KCNS: Rozhovor s Anetou a Bernadetou ..	12-17

Správy a zaujímavosti

Tipy na výlet.....	18-21
Zaujímavosti zo sveta ..	22-24
„Ste skvelí ľudia“	25
Sociálne okienko.....	26-27
Zapleť sa	28

Bodka na záver

Recept na rýchlu večeru ..	29
Osemsmierovka	30
Oznamy a omše	31

Milí priatelia,

v každom roku niečo slávime, prežívame, ale sa aj niečo nové naučíme. Niekoľko rokov máme už za sebou a ešte veľa pred sebou; čo nás čaká? Prijemné chvíle sme strávili spolu so spoločenstvom nepočujúcich na konci roka 2021 a začali sme spolu aj Nový rok 2022. Poslednú silvestrovskú noc sme boli v krásnom Lučanskom kostole, kde svietil len stromček a pár sviečok, bolo tam ticho i pokoj a príjemná atmosféra, ktorá prenikla do našich srdiec. Počas tohto času sme boli ako Ježiš v jaslách. Plní očakávania niečoho nového, čo má prísť a naplniť svet aj nás. Chceme začať tento rok s Ježišom, ktorý sa v nás narodil, aby sa znovu obnovil náš život, ale aj život v našich rodinách a v spoločenstve, kde žijeme. Prajem vám, všetkým čitateľom Gaudia, príjemný a požehnaný rok 2022.

Váš Robert

Snehoví obri. Foto: Adam Kováč

Redakcia: GAUDIUM, Kapitulská 21, 974 01 Banská Bystrica; **Zodpovedná redaktorka:** Mgr. Jana Cmarová; **Redaktorky:** Mgr. Iris Domancová, PhD., Mgr. Marika Šebestová, PhD.; **Korektúry:** Mgr. Iris Domancová, PhD., Mgr. Marika Šebestová, PhD.; **Vydavateľ:** Kresťanské centrum nepočujúcich na Slovensku (KCNS), Kapitulská 21, 974 01 Banská Bystrica, **IČO:** 17059721; **Telefón/ fax:** 048/47 20 262; **E-mail:** redakcia.gaudium@gmail.com; **Web:** www.kcns.sk; **SMS-infoservis:** 0911 222 351, 0905 403 697; **Bankové spojenie:** Tatrabanka, a.s., č. účtu: SK231100000002628778466; **Grafika a tlač:** DALI-BB, s.r.o., Banská Bystrica, www.daliprint.eu; **Cena:** 1,- €; **Dátum vydania:** 28. 02. 2022; **Ročník:** XXVI.; **Vychádza:** šesťkrát ročne; **ISSN 1335-2865; EV 4781/13; Titulka:** Adam Kováč: „Snehoví obri“; **Realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.**

„NECH ZATÍCHNU ZBRANE“

„Drahí bratia a sestry! V týchto dňoch nami otriaslo niečo tragické: vojna. Opakovane sme sa modlili, aby sa nešlo touto cestou. A neprestávajme sa modliť, naopak, prosme Boha ešte intenzívnejšie. Preto opätovne vyzývam všetkých, aby 2. marca, na Popolcovú stredú, konali Deň modlitby a pôstu za mier na Ukrajine. Ten deň bude na to, aby sme boli nablízku utrpeniam ukrajinského ľudu, aby sme cítili, že sme všetci bratia a vyprosovali od Boha koniec vojny.

Ten, kto vedie vojnu, zabúda na ľudskosť. Nevychádza z ľudu, nehľadá na konkrétny život ľudí, ale pred všetkým uprednostňuje jednostranné a mocenské záujmy. Spolieha sa na diabolskú a zvrátenú logiku zbraní, ktorá je tou najvzdialenejšou od Božej vôle. A dišancuje sa od obyčajných ľudí, ktorí chcú mier, a ktorí sú v každom konflikte tými skutočnými obeťami, ktoré na vlastnej koži platia za vojnové šialenstvá.

Myslím na starších ľudí, na tých, ktorí v tomto čase hľadajú útočisko, na matky, ktoré utekajú so svojimi deťmi... Sú to bratia a sestry, pre ktorých je naliehavo potrebné otvoriť humanitárne koridory a ktorých treba prijať.

So srdcom zlomeným z toho, čo sa deje na Ukrajine - a nezabúdajme na vojny v iných častiach sveta, ako je Jemen, Sýria, Etiópia... - opakujem: nech zatíchnu zbrane! Boh je s tými, ktorí vytvárajú pokoj, a nie s tými, ktorí pou-

žívajú násilie. Pretože tí, ktorí milujú mier, ako uvádza talianska ústava – odmietajú vojnu ako nástroj urážky slobody iných národov, i ako prostriedok riešenia medzinárodných sporov.

pápež František

(v nedeľu 27. februára pri modlitbe Anjel Pána)

Zdroj a foto: Vatican News

Milí nepočujúci, i počujúci, priatelia, ak máte vo svojom okolí priateľov, známych, aj nepočujúcich, ktorí sa potrebujú zorientovať v tom, čo musia urobiť ľudia prichádzajúci z Ukrajiny, a ktorí chcú na Slovensku zostať, tu nájdete užitočné informácie v slovenčine, ukrajinčine a angličtine <https://www.ukraineslovakia.sk/sk/home/>

KCNS tiež veľmi citlivo vníma situáciu na Ukrajine a ak máte otázky, potrebujete sa poradiť ako pomôcť, napíšte nám na soc.poradenstvo.bb@gmail.com alebo redakcia.gaudium@gmail.com.

Vianočné sv. omše 2021

Radi by sme sa s vami podelili o zážitky počas vianočných sviatkov 2021.

Banská Bystrica: 26. decembra 2021 slávil nepočujúci sv. omšu v Katedrále sv. Františka Xaverského. Stretlo sa 35 nepočujúcich z Banskobystrického kraja. Počas sv. omše sme si pripomenuli sviatok Svätej rodiny a obnovu manželských sľubov. Po sv. omši bola pripravená v diecéznom centre Jána Pavla II. kapustnica a posedenie v príjemnej vianočnej atmosfére. Kňaz Robert predniesol prípitok a podávala sa kapustnica, ktorú uvarila Mária Bekeová.

Po kapustnici si všetci pochutnali na káve a vianočných koláčikoch. Ani deti sa nenučili a vianočný stromček ich potešil malými drobnosťami.

Jana Cmarová

Žilina: Aj v Žiline sa konala svätá omša pre nepočujúcich. Uskutočnila sa 11. decembra 2021 o 15:00 hod. v Kostole sv. Trojice v Žiline. Celebroval ju kňaz Robert Colotka. Bola to tretia adventná nedela, nazývaná aj radostná nedela. Kňaz nám vysvetlil, prečo je jediná svieca ružová; hovoril o radosti, o očakávaní príchodu Ježiška. Prišlo mnoho nepočujúcich z rôznych kútov, od Oravy, Kysúc až po Považskú Bystricu. Prišla aj nedoslýchavá reholná sestrička zo Žiliny. Na záver omše kňaz Robert poprial k Vianociam a novému roku 2022 veľa zdravia, pokoja, lásky, osobných a pracovných úspechov. Touto cestou chceme zároveň popriať redaktorkám časopisu Gaudium veľa inšpiratívnych rozhovorov, veľa krásnych, pozitívnych článkov a spokojných čitateľov, ktorí sa vždy potešia vášmu časopisu. A taktiež čitateľom prajeme veľa

zdravia, pokoja, lásky a úspechov, nech vás tie články navždy posunú vpred.

Malvína Kompánková

ANEPS

Prešov: Dňa 18. decembra 2021 sa konala sv. omša vo Františkánskom kostole. Stretlo sa okolo 35 nepočujúcich. Kňaz Robert priniesol oblátky a trubičky, ktoré sa rýchlo vypredali. Ďakujeme Robertovi Colotkovi, že prišiel do Prešova, aby nám zvestoval Božie slovo. V jeho kázni sa nieslo krásne poslanstvo. Hovoril o slávnom mužovi, ktorý sa vracal z opery domov a cestou k autu na parkovisku začul krásny zvuk. Išiel za zvukom a zistil, že to hrá na ulici chudobné dievča na husliach. Muž k nej prišiel a započúval sa do nádherných tónov. Keď dievčina skončila hru na husliach, prihovril sa jej a pozval ju na premiéru hry, kde mohla predviesť svoje umenie na husliach. Dievčina pozvanie prijala, zahrála a ihneď sa dostala do povedomia verejnosti. Slávny muž sa stal jej patrónom (ochrancom), bol ku nej láskavý, úprimný a pomohol jej nezištne k ďalšiemu úspechu. Podobne, na základe tohto príbehu, povedal aj kňaz Robert, aby sme si všetci navzájom pomáhali, prejavovali pokoru a lásku, odpúšťali si. Nielen na Vianoce, ale aj po celý rok. Tešíme sa na ďalšie sv. omše v roku 2022.

Danka Laffersová

Ďakujeme všetkým nepočujúcim a ich rodinám a priateľom za kúpu vianočných oblátok a trubičiek, ktorými ste podporili KCNS a Oázu sv. Filipa v Lúčkach pri Kremnici. Tešíme sa na stretnutia v roku 2022 pri slávení sv. omší, prijímaní, birmoviek a manželských sľubov.

Redakcia Gaudium

Putovné uško

Peter Vrto

Určite ste niektorí zaregistrovali na internete pozvánku na divadelné predstavenie Putovné uško. Bábkové divadlo na Rázcestí (ďalej len BDNR) pripravilo pre deti so sluchovým postihnutím zaujímavý projekt. O čo vlastne išlo? Bábkový ateliér pre nepočujúcich a počujúcich, ktorý BDNR pripravilo, bolo stretnutie s bábkami

a rozprávkami, a pre všetkých, čo majú radi rozprávky a hry. Najmä deti sa dozvedeli, aké poznáme bábky, na čo sa bábky používajú, ako sa vodí. Bolo pre deti s rôznymi uškami (nepočujúce a počujúce).

BÁBKOVÉ DIVADLO NA RÁZ CESTÍ

Divadelného predstavenia 19. januára 2022 a 3. februára 2022 sa zúčastnili deti zo SŠI v Kremnici. Deti pricestovali do Banskej Bystrice autobusom, čo bolo samo o sebe už výletom. Celú cestu sprevádzalo veľké očakávanie a neskôr počas predstavenia veľké nadšenie. Deti sa počas predstavenia zabávali, smiali a hádali hádanky, ktoré im

Herci Marianna Mackurová a Peter Vrto

dávali herci. Nadšenie v ich žiariacich očiach sa nedalo opísať. Deti neskôr v škole v rámci výtvarnej výchovy vytvorili práce o svojom zážitku.

V piatok 21. januára o 16.30 bola premiéra pre nepočujúce rodinky s deťmi a ich priateľov. Taktiež toto predstavenie sprevádzalo veľké nadšenie a ohlas bol veľmi dobrý.

Prinášame vám krátky rozhovor s nepočujúcim hercom Petrom Vrťom, ktorý prvýkrát hosťuje v Bábkovom divadle na Rázcestí.

Peter, vieme, že pracuješ v Divadle z Pasáže. Ako vznikla myšlienka na spoluprácu v BDNR?

Riaditeľka BDNR p. Iveta Škrípková z Bábkového divadla na Rázcestí ma oslovila na túto spoluprácu. Je to moje prvé hosťovanie v tomto divadle. Vysvetlím vám to trochu bližšie. Tento bábkový ateliér vznikol v roku 2021 ako súčasť projektu Divadlo MOFEM (Divadlo mobility & flexibility

& emocionality), ktorý pre nás neznamená jednorazovú aktivitu, ale spôsob myslenia o divadle, rozvíjanie vzťahov so znevýhodnenými skupinami a komunitami. V roku 2020 robili putovný Bábkový ateliér deťom a dospelým s telesným, mentálnym postihnutím a s psychickými ochoreniami. Tento rok 2022 sa zamerali na deti a dospelých so sluchovým postihnutím. V tomto roku po-

kračuje v dvoch smeroch – zameriava sa na nepočujúce deti, mladých ľudí (v spolupráci s pedagogickým personálom a rodičmi). Jeden smer je vznik Bábkového ateliéru – Putovné uško, minikurzu bábkového divadla spojený s workshopom pre divákov v posunkovom jazyku. Ide o prvý pilotný ateliér v posunkovom jazyku na Slovensku. Druhým smerom je digitalizácia (= vloženie titulkov) piatich rozprávok a hier z repertoáru (= programu) s titulkami. V budúcnosti plánujú Putovný bábkovy ateliér aj pre deti a dospelých so zrakovým postihnutím.

Ako sa ti spolupracovalo s hercami? Mal si skúsenosti s bábkovým divadlom?

Hrať s bábkami mi nebolo nikdy cudzie. Už na strednej škole som mal predmet dramatickej špecializácie – metódy a techniky bábok. Už počas štúdia na Výchovnej dramatickej špecializácii na Divadelnej fakulte v Brne sme robili s bábkami v posunkovom jazyku a komiksové predstavenie Janko

Deti v priestoroch BDNR

Hraško, kde sme využívali bábky a komiksy. Popri štúdiu som pracoval ako herec pantomímy u Milana Sládka v Divadle Aréna. Vystupovali sme s rozmernými bábkami v inscenácii Kráľ Ubu. Takisto aj v Divadle z Pasáže, kde pracujem dodnes. Bola to vizuálna, výpravná inscenácia bábok Tarzan... Práca s bábkami, s maňuškami či marionetami, s rôznymi bábkami má svoje technické čaro. Herectvo s bábkami je náročnejšie, než ako keď herec hrá na javisku. Herec sa musí skrývať za paravanom, za oponou, a vedieť ovládať bábky, dať im dušu, priestor a komunikáciu. Moji kolegovia z BDNR sú úžasní, veľmi mi pomáhajú a aj poradia. Veľmi mi pomohlo aj to, že hercov z Bábkového divadla poznám dlhšie, keďže sme sa stretávali aj v inom divadelnom prostredí v Banskej Bystrici.

Áké si mal pocity počas premiéry?

Keď hráme predstavenie, deti na mňa pôsobia motivujúco a sú to pre mňa najmilší diváci. Deti reagujú nadšene, sledujú naše príbehy, etudy a rozmyšľajú nad našimi hádankami. Počujúce deti sledujú posunky od našej komunity ticha počas predstavenia a nepočujúce deti sú nadšené, že aj Nepočujúci môže hrať na javisku ako herec. Počas predstavenia sme sa nezúčastnili na workshope kvôli covid opatreniam. Veríme, že nabudúce sa budeme môcť aj zabávať na workshope. Na premiére som mal príjemný pocit, pretože prišli moji priatelia – rodinky s deťmi.

Čo plánuješ do budúcnosti?

Som nesmierne rád, že som mohol prejať svoju lásku k tomuto divadlu ako herec s bábkami. Po úspešnej premiére mi ponúkla riaditeľka p. Iveta Škrípková úlohu

Deti zo SŠI z Kremnice

v novom projekte. Uvidím, ako sa všetko vyvinie a budem vás informovať.

Vizitka Petra Vrtú:

Dramatoterapeut, herec, choreograf, režisér a tiež umelecký riaditeľ Divadla Tiché iskry pôsobí v Divadle z Pasáže od roku 2003. Rodák z Detvy vyštudoval odbor Výchovnej dramatiky Nepočujúcich na Divadelnej fakulte JAMU v Brne. Jeho detská láska k divadlu pod školským vedením a režisérky Jolany Bandžuchovej, ho zaviala priamo na pole divadelnej profesie. Počas štúdia úspešne odprezentoval svoju prvú veľkú divadelnú úlohu v Odysseovi v réžii prof. Zoji Mikotovej v niektorých krajinách Európy. Okrem divadelnej tvorby je autorom pedagogických workshopov. V rokoch 2001 – 2002 pôsobil u slávneho míma Mila-

Výtvy detí zo SŠI z Kremnice

na Sládeka ako herec pantomímy v Divadle Aréna v Bratislave, v ktorom ho pantomimické inscenácie Carmen a Kráľ Ubu držali nad vodou. V roku 2003 po zániku Sládkovej pantomímy v Bratislave sa ocitol v bansko-bystrickom Divadle z Pasáže. Odvtedy tam pôsobí ako lektor dramatického a pohybového prejavu, choreograf, režisér a herec. Venuje sa väčšinou detskej tvorbe. Za podpory svojich verných priateľov založil prvé profesionálne komunitné divadlo nepočujúcich na Slovensku – Divadlo Tiché iskry. S workshopmi precestoval a divadelné dosky okúsil v krajinách: Česko, Poľsko, Rumunsko, Nemecko, Švajčiarsko, Taliansko, Španielsko, Portugalsko, Švédsko, Francúzsko, Lotyšsko a USA.

A na záver vám prezradíme, že KCNS sa teší sa na ďalšiu spoluprácu s Bábkovým divadlom na Rázcestí. Veríme, že to opäť bude stáť za to.

Jana Cmarová

Foto: archív KCNS

Dar pre Sv. Otca od Matúša Baňasa

Predstavujeme vám talentovaného maliara Mateja Baňasa z Lubotic v Prešovskom kraji, ktorý namaloval obraz pre Sv. Otca Františka. Poprosili sme ho o odpovede na pár otázok:

Matúš, prezradíš nám niečo o sebe?

Pochádzam z päťčlennej rodiny, pričom mám jednu staršiu a jednu mladšiu sestru. Ako ročnému dieťaťu mi bolo zistené ťažké sluchové postihnutie. Prvé kontakty s inými nepočujúcimi deťmi som mal už v materskej škôlke. Následne som navštevoval základnú školu – Spojenú školu Pavla Sabadoša v Prešove. Po jej ukončení som pokračoval v 5-ročnom štúdiu na strednej škole v odbore grafik digitálnych médií. Po jej úspešnom ukončení pracujem v chránej dielni, ktorá sa zaoberá tlačou reklamných predmetov.

Podľa toho, že si namaloval obraz pre Sv. Otca, usudzujeme, že máš výtvarný talent. Ako si ho objavil a rozvíjal? Využívaš ho naplno?

Môj vzťah k maľovaniu si ako prvé všimli pani učiteľky na základnej škole. Tie mi pomáhali rozvíjať môj talent a podporovali ma. Začal som sa zúčastňovať školských súťaží a neskôr sa mi podarilo dostať aj na krajské a celoslovenské súťaže. V maľovaní pokračujem aj naďalej vďaka pomoci a podpore rodiny. Snažím sa zdokonaľovať a robiť tak radosť nielen sebe, ale aj iným. Svoj talent vnímam ako veľký dar od Boha, za ktorý som veľmi vďačný.

Ako vznikla myšlienka namaľovať obraz pre Sv. Otca Františka?

Môj obraz pre Svätého Otca bol jedným z viacerých darov vyššieho územného cel-

Pri vzniku obrazu Trenčianskeho hradu

ku v Prešove. Prostredníctvom tohto daru chceme poukázať na empatiu Svätého Otca so slabými, zdravotne znevýhodnenými ľuďmi.

Čo zobrazuje obraz? Čo si chcel ním povedať/odkázat pápežovi?

Obraz zobrazuje naše významné pútnické a mariánske miesto, Mariánsku horu. Tá sa vypína nad mestom Levoča a symbolicky aj nad celým Slovenskom, ktoré sa tak dáva pod ochranu Panny Márie. Obraz zachytáva taktiež lipy vysadené v okolí chrámu, ktoré sú symbolom nás Slovanov.

Odovzdal si mu ho osobne?

Bohužiaľ nepodarilo sa mi ho odovzdať osobne z bezpečnostných dôvodov. Avšak odovzdal mu ho predseda Prešovského samosprávneho kraja, p. Milan Majerský, s ktorým som sa neskôr osobne stretol, a ktorý mi odovzdal od neho pozdrav a poďakovanie.

Osobné stretnutie s predsedom VÚC p. Milanom Majerským

Čo by si rád odkázal nepočujúcim čitateľom prostredníctvom Gaudia?

Prajem sebe i vašim čitateľom odvahu hľadať a rozvíjať dary, ktoré v sebe máme, vnášať ich do života a radosť sa z nich.

Ďakujeme za milý rozhovor a Matejovi želáme veľa nápadov a inšpirácie pri maľovaní a Božieho požehnania.

Jana Cmarová

Foto: archív Mateja Baňasa

Odovzdávanie darov sv. Otcovi

Začiatky KCNS

Čas rýchlo beží a o chvíľu tu máme 30. výročie KCNS. Pri tejto príležitosti by sme s vami radi zaspomínali na spoločné časy v prvých rokoch. Prinášame bližší pohľad na ľudí, ktorí nám pomáhali od začiatku. Tentoraz vám prinášame rozhovor s prvými pracovníčkami KCNS a redaktorkami Gaudia. Nielen ony vniesli do KCNS veľa obety a život, tak ako ho poznáte dnes. Určite si spomínate na **Bernadetu Kostúrovú-Tencerovú** a **Anastáziu „Anetu“ Ontkočovú-Čapovú**.

Bernadeta: Ahojte, milí nepočujúci. Verím, že si na mňa ešte pamätáte. Redaktorka Janka ma veľmi príjemne prekvapila, keď ma po rokoch kontaktovala. A ja som sa opäť vrátila v spomienkach medzi vás. Ja teraz bývam a žijem v Bratislave, mám dve deti: Matej má 18 rokov a Andrej má 15 rokov. Obaja sú futbalisti od malička – 1. a 2. liga. Mám úžasného manžela Ďa

– stále prvého 😊; múdreho, pracovitého a ochotného pomôcť okoliu svojimi výraznými praktickými schopnosťami. Veľmi si vážim svoju rodinu a ďakujem za ňu Bohu. No nie je to zadarmo. Je to fuška a tiež každý deň máme do minúty vypočítaný. Ale od čias, keď som žila v Banskej Bystrici, stále som si udržala zvyk – chodiť do fitka niekoľkokrát do týždňa. Ako kedysi s Anetkou. Veľmi rada na ňu spomínam. Cvičili sme, a potom sme išli za odmenu na pizzu o 22:00 hod. (smiech).

Aneta: Verím, že si ešte mnohí spomeniete na študentku, ktorú mnohí volali Aneta. Študentkou už veru dávno nie som. Som mama veľkej rodiny. Bývame neďaleko Trnavy, v dedinke Cífer. Staršie deti sa venujú atletike. Najmä behu. Vďaka nim som začala behať aj ja. Popri deťoch som však len „začiatočník“. Verím, že si raz zabehnem polmaratón.

Aneta s dcérou Stázinkou

Aneta a jej rodinka

Bernadeta a nepočujúci kedysi

Ako si sa dostala k nepočujúcim a do KCNS, kde si sa podieľala na práci (poslaní) pre nepočujúcich?

Bernadeta: Cez kňaza Františka Bartoša. Mala som svoje zamestnanie, ale aj tak som mala ešte veľa času a nebavilo ma nudiť sa, tak popri tom som začala učiť hlavne náboženstvo v ZŠ v Selciach pri Banskej Bystrici, kde bol kňazom František. Postupne ma nechal učiť náboženstvo a spontánne som sa zoznámila aj s jeho kamarátmi nepočujúcimi. Pri Františkovi ste nemali čas rozmýšľať, on vás „nakopol“ a buď ste chceli, alebo nie. Ja áno a doteraz som to neolutovala. Som mu vďačná za túto príležitosť, a zároveň za všetko, čo ma naučil, dal mi možnosti a dôveru. Založil toto dielo a vidíme, že už trvá neuveriteľných 30 rokov. Mal veľmi dobrú víziu. A k tomu Božie požehnanie.

Aneta: V Banskej Bystrici som diaľko-vo študovala na vysokej škole. Ako sku-

Bernadeta Kostúrová-Tencerová

pinka vysokoškolákov sme sa boli lyžovať na Donovaloch. V tom čase tam pôsobil kňaz František Bartoš. Ponúkol mi prácu v KCNS. A tak sa začalo moje „dobrodružstvo“ s nepočujúcimi.

Čo pre teba znamenala táto práca, čo bolo jej náplňou?

Bernadeta: Vytvárala som Gaudium, podieľala som sa na jeho tvorbe; za mojich čias vydalo KCNS knihu „Sila mojej viery“, ktorú som editovala a manažovala. Časopis Gaudium pôvodne robila Anka Šmehilová st. v Nitre, pri jeho úplných začiatkoch som ešte nebola. Postupne sa vydávanie Gaudia presunulo do Banskej Bystrice, zmenšil sa formát z A4 na A5 a začali sme vydávať vo farebnej verzii. Báli sme sa, či to bude finančne dlhodobo možné. Vďaka bohu bolo a teraz sa cez neho opäť prihovám nepočujúcim, čo ma veľmi teší.

Aneta na turistike s nepočujúcimi kedysi

Aneta: Na začiatku mojej práce som mala na starosti účtovníctvo. O nepočujúcich som nevedela vôbec nič. V meste, kde som vyrastala, som nikdy nepočujúcu osobu nestretla. V kancelárii KCNS sme boli spoločne s Bernadetou. Od nej som sa veľa naučila. Všimla som si, ako komunikuje s nepočujúcimi, ako sa pripravuje časopis Gaudium, píšú sa projekty. Chodievali sme spoločne na sväté omše pre nepočujúcich a na iné akcie. Začala som chodiť na kurz posunkového jazyka. Keď sa Bernadeta vydala a odišla do Bratislavy, prirodzene chod kancelárie prešiel na mňa.

Čo ti dala táto práca a stretávanie s nepočujúcimi?

Bernadeta: Mala som rada nepočujúcich, ktorých som poznala, radi sa stretávali, boli priateľskí a vďační za všetko. Nepočujúci boli mojou náplňou, dávali mi veľa. Nedá sa všetko vymenovať, čo všetko sme prežili, rôzne spoločné aktivity, stretnutia... Navždy zostanú v mojom srdci.

Aneta: Roky práce v KCNS boli pre mňa veľmi obohacujúce. Nepočujúci sa mi stali druhou rodinou. Našla som si

veľa dobrých priateľov. Prežili sme krásne chvíle. Mám veľmi rada u nepočujúcich ich spontánnosť, otvorenosť a večný optimizmus.

Život je ako cesta vlakom. Nastúpili ste do vlaku s názvom KCNS a po niekoľkých rokoch vystúpili.

Bernadeta: Čo vám poviem... Keď som sa vydala v roku 2002 a museli sme sa odsťahovať do Bratislavy, viackrát som si aj poplakala. Odišla som od milovanej Banskej Bystrice, od práce s nepočujúcimi, ktorí sa so mnou krásne rozlúčili. Keby som nebola zaľúbená do manžela, asi by som neodišla. Niekedy si musíme vybrať medzi dvoma životnými výhrami, a to je to najťažšie. Veľmi ťažko som vystupovala z toho vlaku.

Aneta: V roku 2000 počas vysokoškolského štúdia som nastúpila a roku 2004 vystúpila. Po ukončení vysokej školy som odišla na rok do Viedne. Tam som študovala Medzinárodnú školu pre evanjelizáciu. Po návrate som zostala pracovať v Bratislave. Keď som sa vydala, odišli sme žiť do škótskeho Glasgowa. Patrili sme do

farnosti, v ktorej kňaz slúžil omše v sobotu večer pre nepočujúcich. Bolo to pre mňa veľmi milé, stretávať nepočujúcich aj tam. Posunky v angličtine boli samozrejme iné, ale vedeli sme sa nejako dohovoriť. Pred štyrmi rokmi sme sa vrátili späť na Slovensko.

Čomu sa teraz venujete?

Bernadeta: Pracujem v oblasti eurofondov (= finančná podpora z Európskej únie), teraz konkrétne už desať rokov pracujem na Ministerstve financií SR na Certifikačnom orgáne. Je to náročná práca, ale vďaka nej som navštívila aj veľa európskych miest. Avšak teraz cez COVID sme ako rodina pracovali viac z domu, a keďže sme boli doma spolu, muž okrem iného s deťmi všeličo majstroval v dielni, na dvore... Pre nás posledné dva roky boli skôr prínosom, ako obmedzením.

Bernadeta a rodinka dnes

Bernadeta s nepočujúcimi pred rokmi

Aneta: Momentálne som doma na materskej dovolenke s najmladšou dcérou. Tiež sa volá Anastázia ako ja, voláme ju Stázinka. Má dva roky.

Ako to v živote býva, takmer každý sa usadí, zapustí korene. Ako ste spomínali, vydali ste sa a máte rodinky. Prezradíte o nich niečo viac?

Bernadeta: Ako som už spomenula, máme dve šikovné deti. 7 rokov od malička sme ich denne vozili na futbalové tréningy (v práci som vedela presnú minútu, kedy musím odísť, aby som stihla ísť do školy po nich, v aute sa prezliekali do futbalového oblečenia a potom 1,5 hodiny čakať na tréningu 😊). Cez víkendy mali zápasy, teda výlety po Slovensku boli len za futbalom. Ale z dnešného pohľadu určite nič nelutujem, že to bola trochu taká otročina. Chlapci sa naučili harmogramu, férovosti v kolektíve, a hlavne nemali čas byť stále na počítači. To, čo vložíte do detí (= svoj čas) sa vždy vráti. Neskôr manžel dva roky hľadal bývanie pri futbalovom ihrisku, aby chlapci chodili na futbal sami. Našli sme v Trnávke

(Ružinov), máme tu zázemie – saleziáni sú kamaráti, susedia super, aj tí neveriaci. Aďo, môj muž, je fakt „prírodný úkaz“, je to veľmi dobrý človek a stará sa už roky o stavebnú firmu, tiež pomohol rekonštruovať ZŠ, ktorú deti navštevovali v centre BA a futbalové ihrisko, kde hrajú. Manžel je veľmi obetavý, veľmi sa venuje rodine a synom. Naučil deti všetky technické zručnosti od šoférovania akéhokoľvek auta/stroja, po väčšie pomocné stavebné práce, opravy v dome. Teraz ho oni učia (smiech). Stále si hovorím, že si ho nezaslúžim.

Aneta: Spolu s manželom Jožkom máme 6 detičiek. Štyri dievčatá, takže sme v prevahe (smiech) a dvoch chlapcov. Najstaršia Veronika má 12 rokov, najmladšia Stázinka 2 roky. Verte mi, máme doma veselo. Veronika nedávno za mnou došla, že sa sama naučila pár posunkov. Potešilo ma to.

V máji 2022 KCNS oslavuje 30. výročie, prídeš nás navštíviť a zaspomínať si na staré pekné časy?

Aneta počas stretnutia s pápežom v BB

Aneta a nepočujúci

Bernadeta: Ďakujem veľmi pekne za pozvanie ☺. Prídem veľmi rada, ale to je časovo ešte veľmi ďaleko, neviem prisľúbiť.

Aneta počas kurzu posunkového jazyka

Aneta: Samozrejme, ak to bude možné, veľmi rada prídem.

Čo by si rada odkázala nepočujúcim prostredníctvom Gaudia?

Bernadeta: Nech sa ničoho neboja! Nech majú odvahu, aj keď si myslia, že niečo nezvládnu. Verte, všetko sa dá zvládnuť, vybojovať. Ako hovorím mojim deťom: „Lenivé ústa, hotové nešťastie“. V prípade nepočujúcich „Lenivé ruky, hotové nešťastie“. ☺ Treba ísť, bojovať, skúsiť. Keď sa to isté nepodarilo inému človeku, mne sa môže podariť. Keď sa niečo nedá urobiť jednou cestou, určite existuje iná cesta, ako sa to dá urobiť. Ja mám také skúsenosti. Je veľa ľudí, ktorí radi pomôžu, hoci sú aj cudzí. A pre nepočujúcich, ktorí sú veriaci – Boh je silnejší ako strach a obavy.

Aneta: Budte stále také slniečka (veselí) pre ľudí okolo vás.

Bernadeta a nepočujúci kedysi

Bernadeta kedysi

Ďakujeme za krásny a inšpirujúci rozhovor a želáme Bernadetke a Anetke naďalej pokojný a požehnaný život v milujúcej rodine, pracovné úspechy a veľa usmiatech ľudí okolo seba. Veríme, že nás potešia svojou návštevou pri oslave 30. výročia.

Jana Cmarová

Foto: archív KCNS

Súkromný archív Bernadety a Anety

Bernadeta s nepočúcimi kedysi na plese

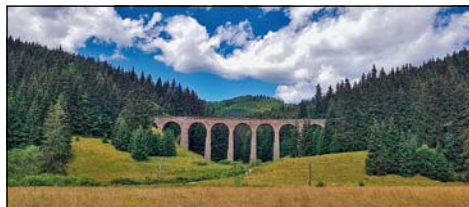
Tipy na výlet – Telgárt a okolie

V dnešnej dobe máme veľa možností na cestovanie nielen po Slovensku. V tomto príspevku sme sa rozhodli vám ukázať, že Slovensko je krásne, len ho treba objaviť. Začneme na strednom Slovensku, ktoré ponúka atrakcie nielen v lete, ale aj v zime. Jedným z nich je aj obec Telgárt, ktorý sa nachádza vo východnej časti Horehronskej kotliny a je východiskovým bodom na viaceré výlety.

SKI Telgárt

Ski centrum Telgárt sa nachádza v blízkosti horehronskej obce Telgárt, v údolí medzi Nízkymi Tatrami, Slovenským rajom a Slovenským Rudohorím, neďaleko prameňa rieky Hron a priamo pod úpäťm Kráľovej hole. Areál je vhodný pre rodiny s deťmi, ako pre najnáročnejších lyžiarov na vrchu zvanom Tresník. K dispozícii je 6 vlekov, 5 zjazdoviek (cca 6 km) a 2 freeride (= neupravená zjazdovka) zóny. V areáli sa nachádza reštaurácia, kaviareň, bufety, požičovňa lyží a snowboardov, ski servis a lyžiarska škola. Skicentrum zabezpečuje umelé zasnežovanie. Ubytovať sa je možné priamo pod svahom v apartmánových domoch.

Pod zjazdovkou pri hlavnej ceste sa nachádza unikátna kaviareň – depo café, v bývalom vlakovom vozni a je zariadená v retro

štýle. Chutnú kávičku a sladký koláčik si môžete vychutnať pri pohľade na **Chmarošský viadukt**, ktorý je postavený z 5420 m² kamenného muriva. Klenbový, oblúkový most má polomer 300 m a tvorí ho 9 oblúkov. Dĺžka viaduktu dosahuje 113,6 m a výška 18 m. Tento most sa nachádza na železničnej trati Červená Skala – Margecany.

Kráľova hoľa

Je to miesto opradené legendami, povestami či zriedlo slovenských piesní a básní. Kráľova hoľa je jedným zo slovenských národných vrchov. So svojou výškou 1946 m dominuje východnej časti Nízkych Tatier a patrí k najnavštevovanejším vrchov tejto lokality.

Kráľova hoľa oplýva krásou a pestrosťou prírody, no svoje bohatstvo v podobe jaskýň ukrýva aj pod zemou. Pomenovanie Kráľova hoľa, podľa legendy, získala od uhorského kráľa Mateja Korvína, ktorý poľoval v miestnych lesoch a obedoval na samotnom temene vrchu.

Z jej vrcholu vrcholu je krásny kruhový výhľad na veľkú časť Slovenska. Je zároveň i miestom, kde prameňa najväčšie slovenské rieky – Váh (Čierny Váh), Hron, Hornád a Hnilec.

Najjednoduchšia cesta vedie z Horehronia, z obce Šumiac. Až na vrchol vedie zna-

čená turistická trasa dlhá cca 4 km a tiež stará asfaltová cesta, ktorú ocenia cyklisti. Pre vytrvalých a zdatných turistov je Kráľova hoľa vynikajúci východiskový bod pre zdolávanie impozantných hrebeňových túr Nízkymi Tatrami.

Prameň rieky Hron

Neďaleko obce Telgárt zo zeme vyvieira prameň, z ktorého sa neskôr stala rieka Hron. Rieka Hron je druhá najdlhšia slovenská rieka. Meria 298 kilometrov a preteká iba územím Slovenska. Vlieva sa do Dunaja v obci Kamenica nad Hronom. Hron pramení v Horehronskom podolí na juhovýchodnom úpätí Kráľovej hole v nadmorskej výške približne 980 m n. m. Z obce Telgárt sa k prameňu dá dostať za približne 30 minút pešo alebo 3 minúty autom. Kúsok od prameňa rieky Hron sa nachádza začiatok trasy na **vrch Ondrejsko**. Tento vrch sa hrdo vypína na južnej hranici NP Slovenský raj. Je z neho nádherný výhľad do okolia, hlavne na Kráľovu hoľu.

Dobšinská ľadová jaskyňa

Je to najväčšia zaľadnená jaskyňa na Slovensku. Nachádza sa na severnom svahu vrchu Duča, neďaleko obce Dobšiná v Národnom parku Slovenský raj. Vchod do jaskyne, ktorý leží vo výške 970 m n. m., čo je približne 130 m nad hladinou rieky Hnilca, bol známy oddávna ako „Studená diera“.

Jaskyňu objavili 15. júna 1870. Verejnosti bola jaskyňa sprístupnená už rok po jej objavení a v roku 1887 bola ako prvá jaskyňa v Európe elektricky osvetlená.

Palcmanská Maša

Je to najväčšia vodná nádrž na území Slovenského raja, vytvorená na hornom toku rieky Hniliec. Na jej brehoch vyrástli ubytovacie, športové a rekreačné zariadenia, hlavne v obci Dedinky. Má plochu až 85 ha a zároveň je to najchladnejšia priehrada na Slovensku. Priemerná ročná teplota vzduchu v obci Dedinky je 4,7 °C. Hĺbka priehrady je max. 23 metrov. Priehrada bola vybudovaná v rokoch 1948 až 1954 za účelom výroby elektrickej energie. Dnes má vodná nádrž, okrem výroby energie, stále rekreačný a environmentálny význam. Jedinečné podmienky vodnej priehrady Palcmanská Maša, ktorá je zásobovaná čistou vodou z horských potôčikov Slovenského raja a potoka Hniliec, vytvorili skvelé podmienky na umelý chov pstruha dúhového a sivoňa amerického.

Počas letnej sezóny sú tu veľmi atraktívne lodky, vodné bicykle, či paddleboardy. Požičovňa sa nachádza neďaleko Koliby Zuzana pri priehrade. Na svoje si prídu aj rybári. V okolí Palcmanskej Maše sa nachádza veľa atraktívnych miest. Za pozornosť stojí prechádzka okolo priehrady, ktorú zvládnu aj deti.

Z Dediniek vedia aj náučný chodník Slovenský raj – Juh. Vedie cez Zejmarskú, Geravy, Malé Zajfy a Stratenskú pílu.

Slavošovský a Koprášsky tunel

Na trase Slavošovce – Magnetizovce nájdeme dva tunely a jeden 120 m dlhý viadukt, ktoré sú nestarnúcim dôkazom šikovnosti našich predkov. S výstavbou alternatívnej trate do Slavošoviec sa začalo v roku 1941. Dôvodom bolo pričlenenie južných slovenských území k Maďarsku po Viedenskej arbitráži (= Nemecko a Taliansko donútili Československo v r. 1938 postúpiť územia dnešného južného Slovenska celú Podkarpatskú Rus Maďarsku), čím papierne v Slavošovciach stratili železničný kontakt so svetom. Výstavba tunela bola ukončená v apríli 1944. V reálnej prevádzke však tento tunel nebol nikdy použitý, pretože po ukončení 2. svetovej vojny už neexistoval praktický dôvod na dokončenie plánovanej trate.

Násilne odtrhnuté územia boli Československu vrátené.

O tunely sa starajú miestne občianske združenia a dajú sa bez problémov prejsť pešo i na bicykli. Slavošovský tunel je cca 2,4 km dlhý

a Koprášsky nemá ani 250 m. Peší prechod trvá cca 45 minút a keďže v tuneli je úplná tma, nezabudnite na baterku. Tunely sú celoročne voľne prístupné a vedie nimi aj značená cyklotrasa z Magnetizoviec do Slavošoviec o dĺžke približne 5 km. Pred vchodom do tunela zo slavošovskej strany nájdete oddychový areál s altánkami, ohniskom a hojdačkami. Tunel má tvar písmena S, prejsť ním trvá asi 45 minút. Na stenách miestami vidno zintrovú výzdobu ako v jaskyniach a vápencové stalaktity staré sedemdesiat rokov.

Hrad Muráň

Hrad sa nachádza na brale Cigánka na okraji Muránskej planiny a je tretí najvyššie položený hrad na Slovensku. Dnes už zrúcanina hradu Muráň, bola kedysi majestátnym kráľovským strážnym hradom postaveným v 13. storočí. Vďaka svojim pestrým dejinám patrí k najznámejším hradom na Gemeri. Svoj najväčší rozmach a slávu zaznamenal počas života Márie Széchyovej, nazývanej aj Muránska venuša. Za jej čias bol hrad prepychovo prestavaný a viedol sa tu čulý spoločenský život uhorskej šľachty. V súčasnosti môžete obdivovať zachovalý areál a vstupnú vežu. Z hradu Muráň sa vám za pekného

počasía naskytnú nádherné výhľady do okolia. Východiskom k výstupu na hrad je chata Zámok ležiaca v sedle pod hradom. Najjednoduchší prístup k chate je z obce Muráň po červenej značke. S prevýšením cca 450 m.

Hrad Muráň je súčasťou náučného chodníka, ktorý vás prevedenie prírodou muránskej planiny a blízkeho okolia hradu. Na trase chodníka sa vďaka informačným panelom dozviete viac o prírodných krásach a zaujímavostiach Národného parku Muránska planina a o histórii Muránskeho hradu.

Lúka plná sysľov alebo Sysľovisko Biele vody

Počas sezóny, približne od marca do konca septembra, môžete na lokalite pozorovať jednu z najpočetnejších kolónií sysľa pasienkového na Slovensku. Maličké pôvabné stvorenia prírody až do tesnej blízkosti človeka, čo u týchto prirodzene veľmi plachých tvorov nie je bežné. Zvykli si na človeka vďaka pravidelnému prikrmovaniu. Mnohé jedince tak nemajú problém prijať potravu priamo z vašej ruky. Vernými spoločníkmi a kamarátmi sysľov sú somáriky, ktoré spásajú trávu v okolí ich príbytkov. Bez spásanej trávy mali sysle v období po zrušení mliekárne v Revúcej problémy s prežitím v tejto lokalite. Ich spolunažívanie má preto pre nich veľký význam a v spoločnosti somárikov sa im veľmi darí. Sysľovisko sa nachádza približne 2,6 km severovýchodne od Muráňa v smere na Prednú Horu, po ľavej strane hlavnej cesty. Pokiaľ sa vyberiete z Prednej Hory, sysľovisko nájdete približne 4,5 km juhozápadne od rázcestia na Prednej Hore v smere na Muráň, po pravej strane cesty.

Predná Hora

Väčšina z nás pozná Prednú horu v súvislosti s protialkoholickou liečebňou :-)) Predná hora leží v prírodou obklopenom prostredí na hranici Národného parku Muránska planina. Nachádza sa tu príjemný rekreačný areál s wellness a bazénom a vlastným malým pivovarom. Postupne tu vyrastajú aj apartmánové domy, ktoré umožňujú sa ubytovať na tomto jedinečnom mieste, kde okolie je predurčené na turistiku, cyklistiku v nádhерnej prírode.

Celý tento kraj má svoje čaro v každom ročnom období, a ak neviete kam na výlet s priateľmi, partnerom, rodinkou a deťmi, určite vás Horehronie nesklame.

Budeme radi, ak sa podelíte s nami o vaše najkrajšie výlety, dobrodružstvá, a to na mailovej adrese redakcia.gaudium@gmail.com. Poskytnete aj ostatným tip na pekný výlet. Ďakujeme.

Jana Cmarová

Zdroj a foto: www.kamnavylet.sk

Správy a zaujímavosti zo sveta

Podme sa spolu pozrieť na zaujímavé aktuality zo sveta, ktoré sa stali posledné mesiace. Vybrali sme tie najzaujímavejšie, tak vám želáme príjemné čítanie.

Seriál Madagaskar a nepočujúce opice

V roku 2005 sa vysielal animovaný film Madagaskar. Po jeho veľkom úspechu prišiel seriál, ktorý má toho času už 6 sérií. Jeho najväčšou zaujímavosťou je, že v ňom vystupujú postavy, ktoré komunikujú v posunkovom jazyku (ďalej ako PJ), konkrétne v ASL (American Sign Language). Seriál Madagascar A Little Wild (Madagaskar: Trochu divočina) je tzv. prequelom filmu Madagaskar z roku 2005. Znamená to, že seriál pojednáva o deji, ktorý predchádza filmovému príbehu. Uvidíte mladšie verzie zvierat, ktoré poznáte z filmu Madagaskar. Seriál objasňuje okolnosti, ktoré sa stali vo veľkom filme. Seriálový projekt vznikol nedávno, a to v roku 2020, a pracuje sa na ňom doteraz. Má celkovo 6 sérií a jednotlivé epizódy sú dlhé cca 20 minút. Vysiela sa na americkej internetovej televíznej stanici Hulu. Seriál má od počiatku veľké ambície v osвете o rozmanitosti, ktorú chce svojimi zvieracími postavami normalizovať a oslavovať. Už v prvom diele sa objavil americký posunkový jazyk (American Sign Language

= ASL). Šimpanzí súrodenci Dave a Pickles, ktorí v seriáli posunkujú v ASL, sú na scéne už od samého začiatku seriálu. Predstavujú zábavnú a unikátnu dvojicu, ktorá je v každom diele, hoci nie sú ústrednými postavami seriálu. Vďaka komunikácii v ASL dodávajú seriálu Madagascar A Little Wild zmysluplnosť a atraktivitu, ktorá láka aj deti, ktoré neovládajú ASL. Ukazuje sa tak svet zvierat, v ktorom sa zvieratá navzájom dorozumievajú a ľudia im nerozumejú, pretože sami v reálnom živote nevedia porozumieť ľuďom z iných kultúr, vrátane nepočujúcich – užívateľov posunkového jazyka. Postihnutie v seriáli nie je v žiadnom prípade dejovou podstatou, je prítomné a normálne ako všetko ostatné v seriáli. Aby bol PJ naozaj presný a autentický, spolupracujú tvorcovia s tímom Nepočujúcich konzultantov. Šimpanzy Dave a Pickles majú okrem autentických komunikácií v ASL aj vierohodný výraz tváre a reč celého tela. Tvorcovia filmu si dali záležať na mimike, výraze a reči tela,

ktorá je v rámci komunikácie v posunkovom jazyku kľúčová. Seriál dokazuje, že posunkový jazyk nie je len o používaní prstov, rúk a paží. Šimpanzy tiež vydávajú vokálne zvuky, a to preto, aby sa zboril mýtus, že nepočujúci ľudia sú nemí. Ukážku z tohto

seriálu si pozriete tu: <https://youtu.be/G3fy2metCRM>.

Marika Šebestová

Zdroj a foto: <https://www.tichezpravy.cz/madagascar-a-little-wild-animovany-serial-se-znakujicimi-postavami/>

(upravené, preložené)

Miniseriál o nepočujúcich

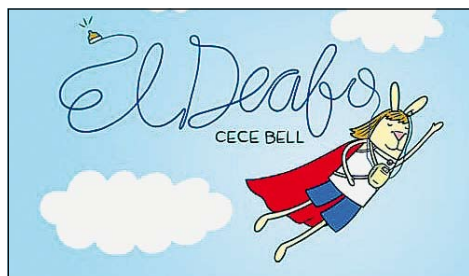
V roku 2014 vydala svoj grafický román nepočujúca Cece Bell (celým menom Cecelia Carolina Bell), ktorá má teraz 51 rokov. Cece pochádza z USA a žije ako ilustrátorka a spisovateľka. Jej kniha bola sfilmovaná ako animovaný rodinný deväťdesiat minútový film rozdelený na tri časti. Pozrieť si ho môžete na AppleTV+. Je to vlastne príbeh, kde hlavná postava prežíva život taký, ako mala autorka knihy Cece Bell. Zaujímavou a zábavnou formou tak zdieľa svoje skúsenosti. Vysvetľuje napríklad, ako o svoj sluch prišla, a ako musela bojovať za to, aby v škole dobre počula učiteľa pomocou načúvacích prístrojov. A tiež, aby mala v škole nejakých priateľov. Mladá Cece je dieťa ako každé iné, baví sa s celou svojou rodinou, sleduje svoj film. Keď v tom zrazu ochorie a musí zostať so silnou infekciou v nemocnici. Keď sa Cece pomaly uzdravuje, je svet videný tak, ako ho vidí (počuje) sama Cece. Všetko počuje tlmene a nezrozumi-

teľne. Ohluchla. Preto začína nosiť načúvací prístroj. Dôjde aj na nástup do školy, kde prežíva rôzne úskalia, ale aj radosti. Jej matka jej daruje nové krabičkové načúvadlo, ktoré je objemné, a u učiteľa má navyše mikrofón, ktorý umožňuje každému, kto ho nosí, znieť v ušiach Cece hlasno a jasne. Považuje to za superschopnosť, a keď jej sestra rozpráva o tom, že niekto v televízii nazýva nepočujúceho človeka ako „Deaf“, (čo ma nepočujúceho uraziť a vysmiať sa mu), dá hlavná hrdinka tejto urážke nový význam tým, že svojmu superhrdinskému ja hovorí „El Deaf“. Ak chcete vedieť viac, určite si pozrite ukážku: <https://www.youtube.com/watch?v=SqZ9ncOYRS4> a ak sa to podarí, pozrite si celý film.

Marika Šebestová

Zdroj a foto: <https://www.tichezpravy.cz/sluchova-vada-jako-superschopnost-v-animovanem-miniseriálu-el-deaf/>

(upravené, preložené)

Divadlo ako terapia (pre nepočujúce deti)

Michelle Christie prišla s myšlienkou a životným poslaním, že deti so stratou sluchu dokážu čokoľvek - a tak pomáha týmto deťom nájsť svoje miesto v živote pomocou divadla, ktoré slúži ako terapia. Učiteľka nepočujúcich Michelle Christie, ktorá pred niekoľkými rokmi založila divadelnú skupinu No Limits (1996), je zástancom podpory rozprávania/komunikácie/dialógu nepočujúcich a ľudí so sluchovým postihnutím. Aby sa nepočujúci nebáli hovoriť, nebáli sa presadiť. No a tak im v tom pomáha práve divadlo. Divadlo považuje za bezpečné miesto. Deti na pódiu získavajú zručnosti v reči, vyššie sebavedomie, získavajú dôveru v seba samých. No Limits Theatre veria v budovanie sebaúcty a komunikačných zručností detí, ktoré sú nepočujúce alebo nedoslýchavé. Chcú pomôcť všetkým deťom bez ekonomických rozdielov a vyzdvihnúť potenciál detí so sluchovým postihnutím vo veku 3 – 18 rokov. Počas celého procesu sú rodičia dieťaťa aktívne zapojení, počas procesu sú

dôležití, sú záchytným, pevným bodom pre ich dieťa. Michelle Christie divadlo používa aj miesto klasickej logopédie. Deti sa viac a lepšie uvoľnia na javisku, prežičení napríklad za nejaké zvieratko. Michelle si všimla, že presne v týchto situáciách deti povedia správne tóny a získavajú tak lepšiu a presnejšiu výslovnosť. Michelle chce len deťom pomáhať v tom, aby si boli istejšie, nebáli sa vyjadriť sa a mali odvahu komunikovať tak, ako to cítia.

Marika Šebestová

Zdroj a foto: <https://www.tichezpravvy.cz/divadlo-jako-terapije-pro-neslysici-deti/> (upravené, preložené)

Zdroj a foto: <https://www.tichezpravvy.cz>

„Ste skvelí ľudia“ ...

...takto hodnotila študentka SJvKN.

„Moje hodnotenie nového študijného programu dokážem popísať niekoľkými slovenskými výrazmi, ktoré sú superlatíva. Je to program jedinečný, výnimočný, originálny, dokonalý. Originalita nepočíva len v tom, že je prvýkrát na Slovensku, ale je jedinečný, výnimočný, dokonalý svojou prípravou pre študentov, ale aj sami vyučujúci majú takéto skvelé vlastnosti. Myslím, že výučba bola, i je, náročná pre obe strany. Napriek nepriaznivej situácii v školstve na celom svete, študijný program dosiahol najvyššiu očakávanú kvalitu a predčil všetky moje očakávania.“

– takto popísala Zuzana, ďalšia študentka 2. ročníka študijného programu slovenský jazyk v komunikácii nepočujúcich (SJvKN).

Chceš sa stať tlmočníkom slovenského posunkového jazyka? Baví ťa komunikácia a chceš pracovať s nepočujúcimi alebo pre nepočujúcich? Poď študovať na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave, ktorá ponúka možnosť študovať študijný program bakalárskeho stupňa **slovenský jazyk v komunikácii nepočujúcich**.

V priebehu štyroch rokov sa v prvom rade naučíš slovenský posunkový jazyk až 660 hodín, aby si získal minimálnu požadovanú jazykovú úroveň B2. Zároveň získaš i špecifické profesijné znalosti a zručnosti tlmočenia z/do slovenského posunkového jazyka – spolu až 240 hodín a taktilného tlmočenia pre osoby s dvojjazyčným znevýhodnením. Nadobudneš skúsenosti z tlmočnickej praxe už pri štúdiu. Na konci sa staneš absolventom prvého vysokoškolského programu na Slovensku zameraného

priamo na tlmočníctvo slovenského posunkového jazyka.

Náš študijný program Slovenský jazyk v komunikácii nepočujúcich je **profesijne orientovaný bakalársky**

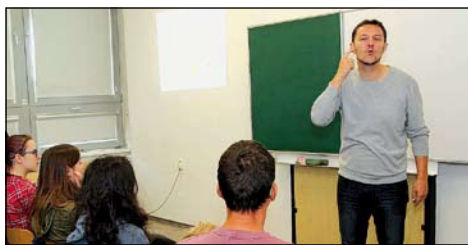
program, ktorý sa zameriava na zvládnutie použitia týchto poznatkov pri výkone povolania. Pre študentov ponúkame dve formy štúdia: **4-ročné denné štúdium** a **4-ročné denné dištančné štúdium** (namiesto 5-ročného externého štúdia). Študentov denného štúdia vyučujeme od pondelka do piatka a študentov denného dištančného štúdia vyučujeme od piatka (od cca 15:00 hod.) do soboty. Študenti denného dištančného štúdia musia absolvovať vyučovanie dva dni v týždni, čiže v piatok a v sobotu. Chceme, aby študenti dosiahli primerané jazykové zručnosti slovenského posunkového jazyka na požadovanej úrovni.

Študijný program je určený pre všetkých záujemcov, čiže pre začiatočníkov aj pre pokročilých, ktorí chcú získať kvalifikáciu na pozíciu tlmočníka slovenského posunkového jazyka. Kde nás nájdete? Napríklad na facebookovej stránke www.facebook.com/SJvKN/.

Dúfame, že sa uvidíme v septembri 2022!

Roman Vojtechovský

Foto: archív autora článku

Roman Vojtechovský počas výučby

Sociálne okienko

Ako v roku 2022 vzrástli príspevky na podporu práce či podnikania

Od januára 2022 vzrástla celková cena práce, od ktorej sa odvíjajú jednotlivé príspevky na podporu zamestnávania zdravotne postihnutých ľudí. Prinášame vám prehľad všetkých, o ktoré môžete žiadať.

Celková cena práce na rok 2022:

1 581,83 eur

Ak zamestnávateľ nesplní povinný počet ľudí so zdravotným postihnutím (ZP) vo firme, je povinný zaplatiť odvody **1 423,70 eur**.

Príspevok na zriadenie chránenej dielne (CHD) alebo chráneného pracoviska (CHP)

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) môže poskytnúť príspevok na zriadenie CHD alebo CHP zamestnávateľovi, ktorý na zriadené pracovné miesto prijme do práce zdravotne postihnutého uchádzača o zamestnanie, ktorý je v evidencii ÚPSVaR najmenej jeden mesiac. A ak zamestnávateľ o príspevok písomne požiada.

Tento príspevok sa líši podľa kraja:

V Bratislavskom kraji, kde je vyššia zamestnanosť, príspevok je **6 327, 32 eur**.

V ostatných krajoch, okresoch, kde je priemerná zamestnanosť, príspevok je **7 592,78 eur**. V okresoch s vyššou nezamestnanosťou, je príspevok **8 225,51 eur**.

Príspevok na udržanie občana so ZP v zamestnaní

Tento príspevok môže dostať zamestnávateľ, ktorý zamestnáva viac ako 25 % občanov so zdravotným postihnutím z celkového počtu zamestnancov. Tento príspevok sa poskytuje ak zamestnanec pracuje najmenej 20 hod týždenne.

Vypláca sa formou poistného na povinné verejné zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie platených zamestnávateľom.

Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na samostatnú zárobkovú činnosť (SZČO)

ÚPSVaR môže poskytnúť príspevok na čiastočnú úhradu samostatne zárobkovej činnosti občanom, ktorý je v evidencii ÚPSVaR najmenej 3 mesiace. Musí podnikať na chránenom pracovisku najmenej dva roky.

Tento príspevok je vo výške **60 % vymeriavacieho základu**.

Príspevok na činnosť pracovného asistenta

ÚPSVaR môže poskytnúť na základe písomnej žiadosti zamestnávateľovi, ktorý zamestnáva občana so ZP, alebo SZČO, príspevok na činnosť pracovného asistenta, ak je potrebný na prácu.

Tento príspevok je vo výške 41 % a najviac vo výške 70 % ceny práce, tj. od **648,55 do 1 107,28 eur/mesiac**.

Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov (zamestnávateľ aj občan so ZP)

Podľa územného obvodu, kde je CHD zriadená, poskytuje sa ročne

- 2,5-násobok celkovej ceny práce – **3 954,57 eur** na jednu osobu, ktorá pracuje 40 hod. týždenne.

- 5-násobok celkovej ceny práce – **7 909,15 eur** na jednu osobu, ktorá má pokles schopnosti 70 % a pracuje 40 hod. týždenne.

Zdroj a foto: <https://www.upsvr.gov.sk/>

Dôchodcovia a ZŤP už nemusia doplácať za lieky

Od začiatku roka 2022 platí zákon, ktorý *niektoré skupiny ľudí oslobodzuje od doplatkov za lieky*. Spôsob predpisovania liekov sa nemení.

Kto nemusí doplácať za lieky?

- kto poberá starobný dôchodok
- kto poberá invalidný dôchodok
- ZŤP osoby
- tí, ktorí dovŕšili dôchodkový vek, ale nárok na dôchodok nemajú

Zmena sa týka iba doplatkov, ktoré prepláca zdravotná poisťovňa.

Dôležitou podmienkou je výška príjmu. Nárok na odpustenie doplatku má

iba pacient s príjmom **nižším ako 680 eur**. Žiadny doklad v lekárni predkladať netreba, lekárnik si vás nájde v systéme.

Ako to funguje?

Úľavy z doplatkov sa týkajú iba *liekov a zdravotníckych pomôcok, ktoré sú najlacnejšie*. Ak máte päť liekov a každý v skupine má najlacnejšiu alternatívu a vy si ju vyberiete, tak nezaplatíte nič. Pokiaľ si však vyberiete lieky, ktoré majú vyšší doplatok ako ten najlacnejší v skupine, **ten rozdiel týchto doplatkov zaplatíte**. Od doplatkov sú takto oslobodené od apríla aj deti do 6 rokov.

Zdroj a foto: <https://www.tvnoviny.sk/domace>

Zapleť sa...

Radi by sme vám dali do pozornosti prvé inkluzívne inštruktážne DVD o pletení a háčkovaní na Slovensku Zapleť sa, ktoré vzniklo ako reakcia na veľký dopyt rodičov, učiteľov, lekárov a psychológov po tvorivej manuálnej činnosti ľudí najmä v období sociálnej izolácie.

Ide o jedinečný edukatívny (vzdelávací) materiál o tom, ako začať s pletením a háčkovaním, dostupný pre širokú verejnosť, vrátane slabozrakých, nevidiacich a nepočujúcich. Profesionálna lektorka, spolu s moderátorkou, pútavou formou divákov sprevádza materiálmi na pletenie, ukazuje postup vytvárania pletených projektov (šál, čiapka, čelenka, košík).

Súčasťou DVD je aj bonusové video, ktoré divákov pozýva do zákulisia nakrúcania DVD v štúdiách, prináša cenné informácie o tom, ako sa pripravuje a nakrúca audiokomentár (hlasovým komentovaním sprevádza Adela Vinczeová) a vkladá do obrazu tlmočenie do posunkového jazyka a titulky (tlmočí Barbara Randušková).

DVD odporúčajú psychológovia a Internetová poradňa pre mladých IPčko.sk ako výborný spôsob, akým sa môžu ľudia odpútať od ponurých (smutných) myšlienok, a to aktívnym zapájaním mysle a rúk, niečím príjemným a nestresujúcim.

Upútavku na toto DVD si môžete pozrieť aj na youtube: <https://youtu.be/cgVQv37uBo>

Autorom námetu a scenárov je televízna moderátorka a reportérka Slávka Dvořáková, produkciu zabezpečilo občianske

združenie SLAVKINE, o. z., ktoré sa venuje sociálnej a ekonomickej inklúzii zraniteľných skupín ľudí na Slovensku.

DVD je možné kúpiť v e-shope občianskeho združenia na www.slavkine.sk. Link na DVD o pletení: <https://www.slavkine.sk/vyrobok/75/dvd-zaplet-sa->

Kúpou DVD vytvoríte priestor na pokračovanie v činnosti občianskeho združenia SLAVKINE, o. z. Veríme, že toto DVD vám spestrí činnosť vo vašom zariadení, komunite a v rodinách podporí medzigeneračný dialóg prostredníctvom tradičnej tvorivej aktivity.

**Kontaktná osoba Slávka Dvořáková,
štatutár SLAVKINE, o. z.
+421 908 710 901; www.slavkine.sk**

Foto: archív Zapleť sa

DVD ZAPLEŤ SA

EDUKATÍVNE VIDEÁ O PLETENÍ A HÁČKOVANÍ

Odporúčajú psychológovia ako liek na depresiu, demenciu a duševné zdravie

- začíname pliesť čelenku
- pletieme čiapku s patentom
- začíname háčkovať šál
- háčkujeme recyklovaný košík
- zákulisie nakrúcania

objednávajte v eshope
www.slavkine.sk

Rýchla, chutná a zdravá večera

Aj vám stane, že pri návrate z práce nestíhate na nákup a doma vás čaká takmer prázdna chladnička? Pritom rodina čaká na teplú večeru, ktorú s úsmevom položíte na stôl? Máme pre vás tip na chutnú rýchlu, a pritom zdravú večeru. Stačí mať doma len zeleninu, zemiaky, kapustu. Vyskúšajte.

Potrebuje:

- 4 lyžice slnečnicového oleja + 45 ml
- 1 cibuľu
- 2 stredne veľké zemiaky
- 400 g bielej strúhanej kapusty
- 1 mrkva
- 3 zelené papriky
- 1 sladkú červenú papriku
- 2 lyžičky mletého čierneho korenia
- 2 lyžičky soli
- 3 vajcia
- 1 šálka mlieka
- 1 šálka bieleho jogurtu
- 2 a ½ lyžice hladkej múky
- 1 balenie prášku do pečiva
- trochu petržlenovej vňate
- 200 g strúhaného čedaru alebo eidamu

Ošúpeme a najemno nakrájame cibuľu. Orestujeme na štyroch lyžiciach oleja. V ďalšej fáze, keď cibuľa sklovatí, prisypeme očistené a na kocky nakrájané zemiaky. Restujeme a dusíme pod pokrievkou asi 5 až 10 minút. Potom do zmesi vložíme strúhanú bielu kapustu a hrubo strúhanú mrkvu. Suroviny dobre premiešame a ďalej orestujeme na panvici. V poslednej fáze ešte vsypeme pokrúpanú a očistenú zelenú a červenú papriku. Nakoniec osolíme a okoreníme podľa chuti a dusíme pod pokrievkou niekoľko minút. Keď je zelenina podusená, odstavíme ju z platne. Medzitým si vo veľkej mise zmiešame vajcia spolu s korením (solou, korením) a tiež pridáme jemne nasekaný petržlen. Do zmesi ešte vložíme prášok do pečiva, vsypeme hladkú múku, pokvapkáme bielym jogurtom, mliekom a vytvoríme cesto. Do tohto cesta vmiešame udusenú zeleninu a všetko navrstvíme rovnomerne do zapekacej misky vymastenej olejom. Posypeme strúhaným syrom a dáme piecť do rúry na 30 až 35 minút pri 180 °C. Dobrú chuť.

Zdroj a foto: www.receptyodbabky.sk

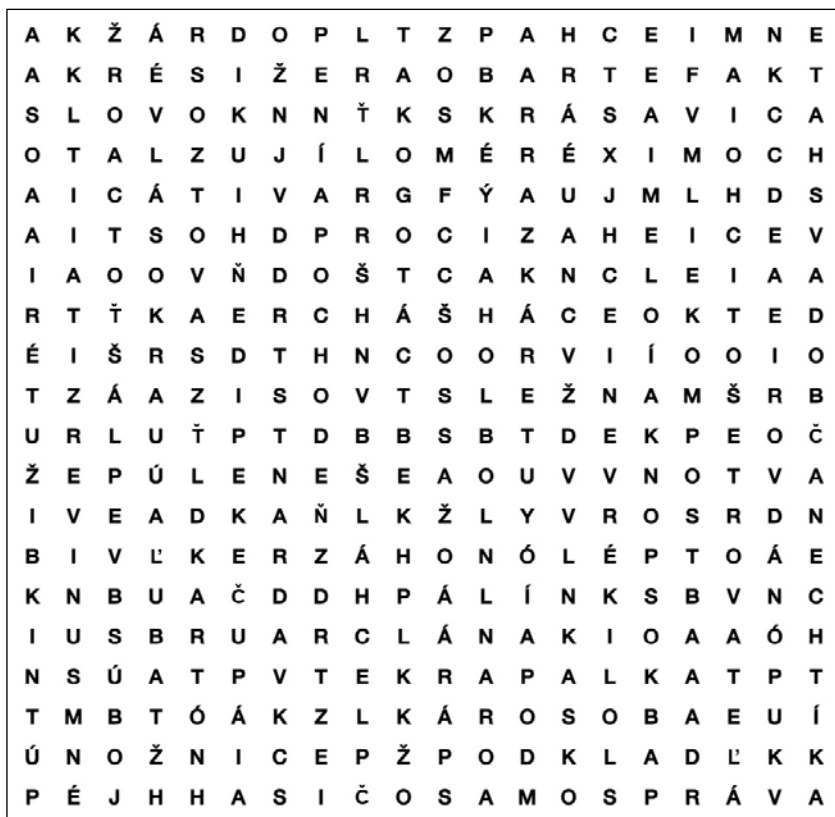
Na voľné chvíle

Osemsmerovka

Milí čitatelia, prinášame vám krásny citát, ukrytý v tejto osemsmerovke, ktorý nesie v sebe veľkú pravdu. Uvarte si kávičku, zapáľte sviečku a urobte pohodlie. Prajeme príjemné lúštenie.

„**Kto miluje**, (tajnička)“ *cit. Ján Pavol II. (Riešenie nájdete na str. 31 dole)*

ARTEFAKT, BALÓNIK, BIŽUTÉRIA, BOSORÁK, DETONÁCIA, ENZÝM, FIKCIA, GRAVITÁCIA, HASIČ, HOSTIA, IMELO, KANÁL, KARTÓN, KEČUP, KOMPOST, KRÁSAVICA, KUPÓN, KVADRANT, LETISKO, LIKÉR, LÚPEŽ, MANŽELSTVO, MIECHA, MIXÉR, MLIEKO, NÁDVORIE, NAVIJAK, NÁVRH, NECHTÍK, NOŽNICE, OBLOHA, OKRUH, OSOBA, OŠETROVATEĽ, PADÁK, PARKET, PLÁŠŤ, PLECH, PODKLAD, PODRÁŽKA, POCHODEŇ, POKLADŇA, POLUDNÍK, PROSBA, PÚTNIK, PUZDRO, REŽISÉRKA, SAMOSPRÁVA, SCHOD, SLOBODA, SLOVO, SPLAV, SPONKA, SÚBOJ, SVADOBČAN, SVETOBEŽNÍK, ŠKOLA, ŠOFÉR, ŠTRAJK, TABUĽA, TICHŮ, TUNEL, UNIVERZITA, UTERÁK, VDOVEC, VENIEC, VÍTAZ, VLÁSOK, VLNKA, VYNÁLEZCA, ZÁHON, ZLATO, ŽLTÁČKA

Kalendár sv. omší pre nepočujúcich

marec, apríl 2022

(prosím, sledujte situáciu/aktuálne opatrenia proti šíreniu koronavírusu v kostoloch, možné je individuálne stretnutie s kňazom- s povel', sv. prijímanie)

Banská Bystrica: *Katedrála sv. Františka Xaverského* – 27. 3. 2022 a 24. 4. 2022 o 14:00 hod. (spoveď od 13:00 hod.)

Žilina: *Katedrála Najsvätejšej Trojice, ul. Farské schody* – 5. 3. 2022 a 2. 4. 2022 o 15:00 hod. (spoveď od 14:00 hod.)

Nitra: *Kaplnka sv. Františka Saleského – Effeta* – 13. 3. 2022 a 10. 4. 2022 o 16:00 hod. (spoveď od 15:00 hod.)

Trenčín: *kostol Notre Dame* – 20.3. 2022 a 17. 4. 2022 o 16:00 hod. (spoveď od 15:00 hod.)

Prešov: *Františkánsky kostol* – 9. 4. 2022 o 14:00 hod. (spoveď od 13:00 hod.)

Kremnica: *Kostol sv. Alžbety* – 8. 2., 22. 2., 5. 4., 8. 3., 22. 3. 5. 4., 19. 4., 3. 5. 2022 o 15:00 hod. (každý druhý utorok v mesiaci)

Bratislava: *Františkánsky kostol* – Kaplnka sv. Rozálie – každú nedeľu o 16:00 hod.

Pozývame vás sledovať aj sv. omšu pre nepočujúcich v TV Lux druhú sobotu v mesiaci o 16:00 hod. (12. 3. a 9. 4. 2022)

Trnava: *Kostol Najsvätejšej Trojice, oproti Trojičnému námestiu* – 13. 3., 10. 4. 2022 o 15:00 hod. (spoveď o 14:00 hod.)

Oznamy

30. výročie KCNS

Pozývame vás na oslavu 30. výročia založenia KCNS.

Kedy? 27. – 29. mája 2022

Možnosť ubytovania v Lúčkach pri Kremnici, od piatka 27. mája do soboty 29. mája 2022

Cena: 40 € (piatok - večera, sobota – raňajky, obed, večera, nedeľa – raňajky, obed)

Prihlasovanie a informácie na čísle 0911 222 351 - SMS, WhatsApp, Viber

Detský letný tábor „Cesta okolo sveta“

KCNS aj tento rok organizuje **detský letný tábor „Cesta okolo sveta“**

pre nepočujúce a počujúce deti od 7 do 15 rokov od 10. do 15. júla

2022 v Lúčkach pri Kremnici. **Cena:** 95 eur

Prihlasovanie cez SMS na číslo 0949 301 540 alebo

andrea.dolovacka@gmail.com. Prihlášku nájdete na: www.kcns.sk

Obrazy Matúša Baňasa

Mostár

Benátky

Košický dom sv. Alžbety

Carpe diem Prešov

Lednický zámok

Mariánska hora